

LUNASTUS: PARAISTEN HARJUSAARET, HOUTSKARIN LEHDOT JA SAARISTOMERI (PARAINEN) I

Alueiden yleiskuvaukset

Paraisten harjusaaret (211 ha) on Natura 2000 – verkostossa luontodirektiivin mukaisena kohteena **FI0200111**. Kyseiset harjusaaret ovat biologisesti, geologisesti ja maisemallisesti arvokkaita harjusaaria (Knapelö, Sandudden, Sandö, Morgongåvan ja Grågrund). Alueella on myös erikoisia luonnonesiintymiä ja mm. pronssikautinen hautaröykkiö. Sandudden on kallioisen Kuggön saaren leveä, loiva-muotoinen harjuniemi. Muodostuman laella on useita peräkkäisiä rantavalleja, luoteis- ja länsirinteellä kulutustörmä ja terassi. Niemen kaakkoisrannalla on osaksi kivikkoinen ja lohkareinen valli. Muodostuma liittyy Kuggön kallioperäkohoumiin vetokannaksella (tombolo). Sen molemmin puolin on hiekkaisia rantavalleja. Niemen luoteis- ja kaakkoisrannoilla on hiekkarantaa nuorine valleineen. Metsäkasvillisuus on kanerva- ja puolukkatyyppin kangasmetsää. Alueella on varsin laajoja sianpuolukkasvustoja sekä muodostuman laella variksenmarjakasvustoja. Puusto on männikköä tai mäntyvaltaista sekametsää. Hiekka- ja sorarantojen kasvistoon kuuluvat mm. sianpuolukka, kangasajuruoho, rantavehna ja merinätkelmä.

Houtskarin lehdot (256 ha) ovat Natura 2000 –verkostossa luontodirektiivin mukaisena kohteena **FI0200046**. Houtskarin lehdot muodostuvat yli kahdestakymmenestä lehtosaaresta ja luodosta Houtskärin pohjoisessa saaristossa. Lillön, Halsholmin, Storön, Sundholmin, Bjönholmin, Nätaholmin, Dammskärin, Ässkärin, Hällskärin, Ramsön, Åldanskärin ja Rosmanskärin lehdot kuuluvat lehtojensuojeluohjelmaan. Rangskär, Rosmanskär, Brännskär ja Klobben kuuluvat rantojensuojeluohjelmaan. Storön lehtosaaret muodostuvat Storön saaren keskiosassa, kallioiden välisessä pohjois-eteläsuuntaisessa notkelmassa sekä Halsholmenin eteläosassa ja Lillön luoteisrannalla sijaitsevista kolmesta lehtoalueesta. Storön saaren keskiosan lehto on tuore hammasjuuri-linnunhernetyypin pähkinälehto, jossa on myös saarnea ja vaahteraa. Puustossa hallitsevana ovat kuitenkin iäkkäät haavat. Lehdon jatkeena pohjoisosassa on tervaleppäkorpea. Mainittujen lajien lisäksi alueen vaateliaaseen kasvistoon kuuluu mm. metsäomenapuu, lehtokielo, runsaana esiintyvä seljäkämmeikka, katkeralinnunruoho, kevätesikko, lehto-orvokki ja mukulaleinikki. Tervaleppäkorven valtalajeina ovat hiirenporras ja puna-ailakki. Eläimistöltään ja varsinkin linnustoltaan Houtskarin alue on runsas ja monipuolinen. Alueella tavataan mm. huuhkaja, harmaapäätikka, pikkutikka, riskilä ja pähkinähakki. Lehtolajisto on lajirikas, mutta pääosin tyypillistä lehtolajistoa, kuten satakieli, kultarinta, puna-varpunen ja kerttuslajit. Alueella pesii myös runsaasti haahkoja sekä pilkkasiipiä ja muita tyypillisiä meren rantojen ja luotojen lajeja. Alueella tavataan harvinaisia ja uhanalaisia selkärangattomia kuten kapeasiemenkotilo ja kyhmyristihämähäkki.

Saaristomeri on Natura 2000 –verkostossa luontodirektiivin mukaisena kohteena **FI0200090** ja lintudirektiivin mukaisena kohteena **FI0200164**. Kohteen pinta-ala on 59 842 hehtaaria ja se on merkittävä lintujen pesimä- ja muuttoalueena. Alueella on tavattu runsaasti EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja sekä valtakunnallisesti uhanalaisia lajeja. Kohteen osa-alueista Jurmo ja sitä ympäröivä saaristo on linnustollisesti monipuolisimpia alueita Saaristomerellä. Alueella on mm. Saaristomeren tihein haahkakanta. Jurmo on tärkeä muuttolintujen levähdys- ja ruokailusaari keväällä ja syksyllä. Hankoniemeltä länteen suuntautuvilla Salpausselän vedenalaisilla jatkeilla on tärkeä merkitys monien vesilintujen ruokailualueina. Erityisen tärkeitä kyseiset merialueet ovat sulkivien haahkojen kerääntymisalueina. Alue kuuluu kokonaisuudessaan Saaristomeren kansallispuiston yhteistoiminta-alueeseen. Osia alueesta kuuluu lehtojen- tai harjijensuojeluohjelmaan.

Lunastuskohteiden kuvaukset

445-430-1-125 Kuggö (Paraisten harjusaaret FI0200111)

Lunastettava alue käsittää noin 2,2 hehtaarin suuruisen alueen em. kiinteistöstä. Käytännössä kiinteistöllä oleva Natura-alue on kokonaisuudessaan Natura-luontotyyppiä Harjusaaret (1610), mutta alueesta voidaan osia luokitella kuuluvaksi em. tyypin lisäksi myös muihin Natura-luontotyypeihin. Kiinteistön Natura-alueen pohjoisranta kuuluu harjusaarten lisäksi Natura-luontotyyppiin Itämeren hiekkarannat (1640). Rannan takana alkaa mäntyvaltainen sekametsä, joka rajautuu sähkölinjaan. Tälle alueelle sijoittuu Natura-luontotyyppi Luonnonmetsät* (9010). Sähkölinjan etelänpuoleinen metsäalue on mäntyvaltaisista sekametsää ja kenttäkerroksessa vallitsee mustikka. Eteläisempi kuvio on mäntyvaltaisempi ja kenttäkerroksessa esiintyy lähinnä kanervaa. Kallioinen alue on karukkokangasta ja voidaan luokitella myös Natura-luontotyyppiin Luonnonmetsät* (9010). Kallio ulottuu kiinteistöllä rannalle asti ja rannassa Natura-luontotyyppi on myös Kasvipeitteiset merenranta-kalliot (1230). Em. itäpuolella ranta kuuluu Natura-luontotyyppiin Kivikkorannat (1220) ja länsipuolella Natura-luontotyyppiin Itämeren hiekkarannat (1640). Hiekkarannalla esiintyy mm. merinätkelmää.

445-430-1-136 Kuggön helmi (Paraisten harjusaaret FI0200111)

Lunastettava alue käsittää noin 7,7 hehtaarin suuruisen kiinteistön kokonaan. Käytännössä kiinteistöllä oleva Natura-alue on kokonaisuudessaan Natura-luontotyyppiä Harjusaaret (1610), mutta alueesta voidaan osia luokitella kuuluvaksi em. tyypin lisäksi myös muihin Natura-luontotyypeihin. Jäkälä-varpuvaltainen karukkokangas vaihtuu alueen korkokuvan mukaisesti kanervaa ja mustikkaa kasvavaksi kangasmetsäksi. Rantavyöhykkeelle sijoittuvat harjumetsän kanssa päällekkäin Natura-luontotyypeistä Itämeren hiekkarannat (1640), Kivikkorannat (1220) ja Kasvipeitteiset merenrantakalliot (1230). Hiekkarannoilla esiintyy sianpuolukkaa ja merinätkelmää. Kasvipeitteinen merenrantakallio sijoittuu niemenkärjelle ja kivikkorannat sen yhteyteen. Merenrantakalliolla esiintyy mm. isomaksaruohoa ja keltamaksaruohoa. Kiinteistöllä on myös tehty havainto rannalla elävästä uhanalaisesta verikirjokoisasta.

445-430-1-137 Kuggönlaakso (Paraisten harjusaaret FI0200111)

Lunastettava alue käsittää noin 2,5 hehtaarin suuruisen alueen em. kiinteistöstä. Myös tämä alue on kokonaisuudessaan Natura-luontotyyppiä Harjusaaret (1620). Tämän lisäksi kiinteistön Natura-alueen ranta-alueet kuuluvat Natura-luontotyyppiin Itämeren hiekkarannat (1640). Rannoilla kasvaa mm. sianpuolukkaa ja merinätkelmää. Pohjoisrannan takana oleva alue on mäntyvaltainen sekametsä ja sijoittuu harjusaarten lisäksi Natura-luontotyyppiin Luonnonmetsät* (9010). Alue rajautuu etelässä sähkölinjaan. Sähkölinjan eteläpuolella oleva karukko kangas /kangasmetsäalue, joka ulottuu eteläiseen hiekkarantaan asti, kuuluu pelkästään Natura-luontotyyppiin Harjusaaret (1610).

445-654-9-5 Edgård (Houtskarin lehdot FI0200046)

Lunastettava alue käsittää noin 0,3 hehtaarin suuruisen palstan Storön saarella. Koko palsta kuuluu Natura-luontotyyppiin Lehdot (9050), mutta palstan sisällä luonto on vaihtelevaa. Palsta kuuluu myös lehtojensuojelu-ohjelman kohteeseen Storön lehtosaaret LHO020014. Palstan pohjoisosa on tervaleppävaltaista kosteaa lehtoa. Kenttäkerroksessa kasvaa mm. nurmilauhaa ja nokkosta. Tervaleppävaltaisen lehdon lounaispuolella lehto muuttuu pähkinäpensasvaltaisemmaksi. Kenttäkerros on varjoisa ja kasvillisuutta esiintyykin huomattavasti pohjoisosaa niukemmin. Kiinteistön keskiosa on jälleen tervaleppävaltaista, paikoin esiintyy myös pähkinäpensasta. Niukassa kenttäkerroksessa esiintyy mm. nurmilauhaa ja nokkosta. Kiinteistön eteläosassa lehto muuttuu kuusivaltaiseksi ja paikoittain alueella esiintyy myös pähkinäpensasta. Kenttäkerros on varsin niukkaa. Alue voidaan myös luokitella Natura-luontotyyppiin Luonnonmetsät (9010), mutta koska alue kuuluu lehtojensuojeluohjelmaan, on pääasiallinen suojeluperuste-luontotyyppi Lehdot (9050).

445-654-1-9 Staffas (Houtskarin lehdot FI0200046)

Lunastettava alue käsittää noin 0,4 hehtaarin suuruisen palstan Storön saarella. Koko palsta kuuluu Natura-luontotyyppiin Lehdot (9050), mutta palstan sisällä luonto on vaihtelevaa. Palsta kuuluu myös lehtojensuojeluohjelman kohteeseen Storön lehtosaaret LHO020014. Palstan eteläosassa esiintyy havupuuvallasta lehtoa. Seassa kasvaa myös lehtipuita, kuten pähkinäpensasta, tervaleppää ja pihlajaa. Sammaloitunut kenttäkerros on paikoin niukka. Alue voidaan myös luokitella Natura-luontotyyppiin Luonnonmetsät (9010), mutta koska alue kuuluu lehtojensuojeluohjelmaan, on pääasiallinen suojeluperusteluontotyyppi Lehdot (9050). Palstan keskiosa on tervaleppävaltaista korpea, jossa kasvaa myös pähkinäpensasta. Kenttäkerroksessa esiintyy mm. nurmilauhaa, nokkosta, peltolammikkiä, suo-ohdaketta ja saniaisia. Palstan pohjoisosa on pähkinäpensasvaltaista lehtoa, jossa kasvaa myös tervaleppää. Kenttäkerroksessa on mm. nurmilauhaa ja saniaisia. Paikon kenttäkerros on niukka ja varsin varjoisa.

445-656-5-14 Staffas (Saaristomeri FI0200090 ja FI0200164)

Lunastettava alue käsittää yhteensä noin 5,0 hehtaarin suuruiset kaksi palstaa Jungfruskärin saarella. Isompi palsta kuuluu lehtojensuojeluohjelman kohteeseen Jungfruskärin lehto LHO020015. Pienemmällä ja pohjoisemmalla palstalla on lyhyt rantaviiva. Rantavyöhyke on kallioista ja kalliolla kasvaa mm. ruoholaukkaa. Rantavyöhyke kuuluu Natura-luontotyyppiin Kasvipeitteiset merenrantakalliot (1230). Rantavyöhykkeen takana oleva alue on koivuvaltainen lehtomainen kangas. Kenttäkerroksessa kasvaa runsaasti katajaa ja kuvio onkin varsin umpeenkasvanut. Hoitotoimenpiteillä alueen edustavuutta voidaan parantaa ja alue luokitellaan luontotyyppiin Hakamaat ja kaskilaitumet (9070). Viereisellä kiinteistöllä, joka kuuluu Saaristomeren kansallispuistoon, esiintyy samaa luontotyyppiä hoidettuna ja edustavuus onkin parempi. Eteläisemmän palstan luoteiskulma rajautuu kallioiseen alueeseen, mutta alue muistuttaa muuten pohjoisemmän palstan metsäaluetta. Valtapuuna vallitsee koivu ja kenttäkerroksessa esiintyy runsaasti katajaa, kenttäkerros on pohjoisosaa monipuolisempi. Tämäkin osa kuuluu luontotyyppiin Hakamaat ja kaskilaitumet (9070). Hoitotoimenpiteillä alueen edustavuutta voitaisiin parantaa. Siirryttäessä etelään alue muuttuu lehdoksi ja kuuluu luontotyyppiin Lehdot (9050). Puu- ja pensaskerros ovat lajistoltaan monipuolisia, pensaana mm. koiranheittä. Tämän lisäksi alueella esiintyy erittäin uhanalaista lehtotakiaista. Kuvion itäosassa kulkee luontopolku ja aivan luoteisosassa pieni metsätie. Palstan lounaisosa kuuluu myös Natura-luontotyyppiin Lehdot (9050), mutta on avoimempaa ja kosteampaa. Kuvio sijaitseekin lähellä Gloetin vesiympäristöä. Puustossa vallitsee leppä ja kenttäkerroksessa esiintyy mm. rentukkaa, saroja, lehtomataraa, rantayrttiä, nokkosta ja luhtalitukkaa. Kuvion läpi kulkee myös aita ja eteläpuoleinen alue on laidunnettu. Palstan keskiosissa on pieni kalkkivaikutteinen kallioalue. Lajisto on kuivan niityn eli kedon lajistoa, mm. verikurjenpolvea, sikoangervoa, käärmeenpiston-yrttiä ja ruoholaukkaa. Kuvio on edustavuudeltaan hyvä ja kuuluu priorisoituun luontotyyppiin Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt (6270). Niityn kaakkoispuolella oleva alue on koivuvaltaista lehtoa. Alueella on myös vanhoja lehdespuita ja kiinteistön toisella puolella, joka kuuluu Saaristomeren kansallispuistoon, esiintyykin lehdesniittyä. Lehto on kuitenkin hieman umpeenkasvanut ja alueella kasvaa jonkun verran katajaa, joten tässä tilassa kuvio on luokiteltaviksi luontotyyppiin Lehdot (9050). Hoitotoimenpiteillä edustavuutta voitaisiin parantaa ja pitkällä aikavälillä alue voisikin hoitotoimilla kehittyä lehdesniityksi. Kaakkoisosassa on myös rehevämpää pähkinäpensasta kasvavaa lehtoa ja pensaskerroskin on siellä monipuolisempi. Niityn pohjoispuolella on keskiravinteinen suo, jossa esiintyy järviruokoa ja kaislaa. Suo kuuluu Natura-luontotyyppiin Vaihtumissuot ja rantasuot (7140). Suo jatkuu myös Saaristomeren kansallispuiston puolelle.

Tilaisuus lausunnon antamiseen

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (= ELY-keskus) varaa kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 8 §:n mukaisesti maanomistajille, käyttöoikeuden haltijoille sekä ao. viranomaisille tilaisuuden lausunnon antamiseen asiasta.

Lausunnot tulee toimittaa Varsinais-Suomen ELY-keskukseen osoitteeseen PL 236, 20101 TURKU tai kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi **kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa tiedoksisaannista** tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta.

Maanomistajia ja haltijoita kuullaan todisteellisesti. Muiden osalta tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisesta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen verkkosivuilla. Lunastusta koskeva kuulutus julkaistaan ELY-keskuksen verkkosivuilla 20.3.2020.

Lisätiedot

Lisätietoja antaa ylitarkastaja Teija Jokinen, puh. 0295 022 770 tai teija.jokinen@ely-keskus.fi.

Liitteet

Paraisten harjusaaret: Kartta 1. Lunastettavat alueet ja suojelevaraukset

Paraisten harjusaaret: Kartta 2. Suojelualueen toteutustilanne

Houtskarín lehdot: Kartta 1. Lunastettavat alueet ja suojelevaraukset

Houtskarín lehdot: Kartta 2. Suojelualueen toteutustilanne

Saaristomeri: Kartta 1. Lunastettavat alueet ja suojelevaraukset

Saaristomeri: Kartta 2. Suojelualueen toteutustilanne